

strækkes ud over det absolut Nødvendige. Jeg tror nu, at mange af de ærede Medlemmer, som i dette Dieblit staa dem imod, kunde komme dem meget nær, hvis de Herrer vilde indlade sig paa en alvorlig Forhandling. De Herrer have nævnt Spørgsmaalet om Mulktsystemet, men har ikke den høitærede Minister erklæret, at han i sit Hjerte ubetinget ønskede at gaa den Vej, at overlade Mulkteringen til Kommunerne som en Skjønssag, og hvorledes kan der da her siges at være nogen Principforskjel tilstede mellem de Herrer og Ministeren? Man har talt om Bævernes Ansættelses- og Afstediggelsesmaade, men ogsaa her tror jeg, man maa sige, at der er og maa være en Grændse baade fra den ene og den anden Side, baade for Regjeringens og for Kommunerne's Ret, og det gjælder altsaa blot om at finde denne Grændse. Der er endelig talt om Tilsynet, og det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. N. Hansen) udtalte sig navnlig paa dette Punkt meget tydelig, da han udtalte sig om den skadelige Indflydelse, som Geistligheden formentlig havde havt paa vort Skolevæsen. Jeg tror imidlertid, at det ærede Medlem tager feil, jeg tror, at han, hvis han nøiagtig kjendte vor Udvillings Historie, hvis han nøiagtig kjendte vort Skolevæsens Historie, maatte sige, at Geistligheden har havt store Fortjenester af vort Skolevæsen. Dermed siger jeg ikke, at den Tilstand, hvor Geistligheden havde det overordnede Tilsyn eller den egentlige Ledelse, passer mere, idet jeg kjender, at det ærede Medlems Tanke er fuldstændig korrekt, naar han siger: naar Staten overtager Bestyrelsen af Skolevæsenet, saa er det ogsaa Statens Embedsmænd, der skulle føre Tilsynet, men derimod ikke en anden Korporation. Det er altsaa korrekt at sige, at det er ikke som Geistlige, at Geistlige have med Skolevæsenet at gjøre, men derimod som Mænd, til hvem det er overdraget af Staten, og til Sætningen, saaledes opfattet, kan jeg ganske slutte mig. Men et ganske andet Spørgsmaal bliver det, naar vi gaa ind i Administrationens Enkeltheder, om vi overalt i Landet kunne undvære de Geistlige, men det er altsaa ikke noget Principspørgsmaal, der her foreligger, og den høitærede Minister har intefteds erklæret, at han betragter Kirken som den, der skal have Formynderskabet over Skolen, tværtimod han har opstillet verdslige Inspektører og har desuden udsendret Biskopperne af Tilsynet, og han har fremdeles fastholdt, at naar han beholdt den øvrige Bestyrelse, saaledes som den er, da stete det væsentlig af Administrationshensyn. Der foreligger altsaa heller ikke her noget Principspørgsmaal. Jeg tror altsaa, at det skal staa klart, at de Spørgsmaal, imod hvilke der er gjort Modstand, ikke ere af den Betydning, at der derpaa kan begrundes nogen principiel Forskjel, at der altsaa ikke derpaa kan bygges den Slutning, at man ikke kan forhandle paa det giivne Grundlag. Jeg har derfor

den Tro, at naar denne Sag gif sin naturlige Gang, og altsaa gif over til 2den Behandling, vilde man klart og tydelig kunne faae at se, hvori Modsetningen bestod, og man vilde da maasse finde, at den ingenlunde var saa stor, som man nu gjør den til. Dermed vil jeg ikke sige, at det er givet, at man vil komme til Enighed, thi det er meget muligt, at man fra de Herrer's Side vil stille Fordringerne saa høit, at Ministeren ikke tror at kunne gaa ind paa dem, men saa var dog Sagen kommen til Behandling og kunde da komme til at staa klart. Naar man nu vil henvisse Sagen til et Udvalg, hvis Opgave det skal være at finde et Grundlag, men hvis Beskaffenhed Sagen af de Herrer har kunnet paavise — jeg undtager stadig de to Herrer, som have stillet sig paa et helt forskjelligt Standpunkt, men de øvrige Lædere har ikke paavist noget andet Grundlag —, saa tror jeg, det er en Omvei, og det baade er skadelig og farlig Omvei, og naar det er sagt, at det at lade Sagen gaa over til 2den Behandling vilde bidrage til, at Sagen traf i Langdrag, saa tror jeg, at det ligesaa vel kan siges om det, der nu er bragt i Forslag, at det er en Maade at begrave Sagen paa; det er en Form, hvorunder man, i Stedet for direkte at sige: „Vi vilde ikke forhandle den Sag, men afvise den“, udtaler, at man begraver Sagen i et Udvalg, saa at den ikke kommer videre. Naar man fremstiller dette som Smøbekommen imod Ministeren, saa har den høitægtede Minister jo allerede erklæret, at han ikke kan betragte Sagen saaledes, men maa betragte det som en Udflugt, der ikke fører Sagen videre. Jeg tror derfor ikke, der er Anledning til at gaa den her foreslaaede Vej, men vilde langt foretrække, at de Herrer, som have erklæret, at de vilde stemme imod Sagens Overgang til 2den Behandling, følge denne deres Udtalelse, da gaar Sagen sin naturlige Gang. Lad os ikke opføre et saadant Mellemspil, som dog ikke faar nogen som helst Betydning. Maa jeg, forinden jeg slutter, endnu tilføie en Bemærkning til det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) i Anledning af en Udtalelse, han tilbød sig at fremsætte forleden Dag. Han udtalte, at Skolevæsenet i Kjøbenhavn var slet. Han ansøgte imidlertid aldeles Intet, hvorpaa han kunde bygge denne Udtalelse, og jeg erklærer den for fuldstændig usandsfærdig — om Forladelse, jeg mente inrigtig.

Søgsbro. Jeg maa gjøre en meget bestemt Indsigelse imod den Udtalelse, vi nu hørte, nemlig at det skulde være Meningen at begrave Sagen i et Udvalg. Jeg veed ikke, hvad der paa nogen Maade berettiger det ærede Medlem til denne Udtalelse. Det er vor fuldstændigste Overbevisning, at denne Sag har en meget stor og indgribende Betydning, og det er vort inderligste Ønske, at den maa føres til Ende til Held for Landet; derom tror jeg, at disse fem Dages For-